

BALL DE NADAL

A VINT-I-CINC DE DESEMBRE

TEXT:

Folklig katalansk sång. *Ball de Nadal - A vint-i-cinc de desembre* är en sång som användes till jullekar. Redan under tidig medeltid sjöng och dansade barnkören i bykyrkan denna sång efter midnattsmässan. Vid orden "Fum, fum, fum" slog församlingen ihop diverse skrammelinstrument. När en sträng ärkebiskop i Sevilla på 1500-talet förbjöd den pittoreska seden begav sig en delegation från barnkören med sin körledare i spetsen till Rom för att visa upp dansen för påven och kardinalerna. Det fick till resultat att ärkebiskopens påbud upphävdes och den ärevördiga seden kunde leva kvar ända in i våra dagar.

Texten är nedskrivnen efter Luis Miller: *De la Cançó popular catalana*. Den fullständiga texten finns också i "*Rivista musical catalana - 1907*". Där berättas att två herdor sitter tillsammans i bergen och äter ägg och korv. De slår vad om vem av dem som kan ljuga ihop den värsta historien. Den ena av dem säger att han kan hoppa så långt som 10 000 steg. Under tiden som han skryter passar den andre på att äta upp alla äggen och korvarna.

I många spansktalande länder firar man "*Cena de Noche Buena*". Det är en överdådig festmåltid som serveras efter midnattsmässan på julaftonen till minne av Jesu födelse. Då äter man bl.a. en grönsaksrätt "*gazpacho*". Den kan bestå av vinterrädisor, kål, betor, tomat, lök, gurka och andra grönsaker.

c (före a,o,u) [k]; c (före e,i) [s]; g (före a,o,u) [g]; g (före e,i) [ʒ]; h är stumt; ll [ʎ]; ñ [ɲ]

ball= dans; nascut= född; minyó= barn; ros= blond; blanquet= vit; fill= liten pojke; establia= stall; aquí= här; dalt= uppe, ovanpå; muntanya= berg, bergstrakt; n'hi ha= det finns; pastor= herde; abrigar= klä på sig ordentligt; amb= med; pell= hud; samarra= fårskinnspäls; menjar= äta; ou= ägg; botifarra= katalansk korv; més gran= störst, värst; mentida= lögn; majoral= herdarnas ledare, den äldste; gran tabal= dumbom, virrhjärna; camada= kliv; salt= hopp, skutt; totes plegades= alltsammans; bé= lycka, fördel, Bra!; enganyes= ljuga; meitat= hälft; escarbat= skalbagge; fingir-

te= föreställa dig; tinc de= jag är tvungen att; llonganissa= salami; aquell= de där; bé sé= jag vet väl; prou= nog; trau= ta fram; em plau= jag tycker om; vi dolç de la padrína= gudmoderns söta vin; me'l bec per= jag dricker det som; dia de Nadal= juldagen; matines= ottesång, julotta; bones= god; escaldines= kokt grönsak; Déu nos dó= Gud give oss; amb temps de fred= med kallt väder; calor= värme; millor= bättre; fent-ne de Jesús memòria= vi kommer ihåg Jesus; tindrem= vi skall ha

MUSIK: En gammal folklig melodi som har vissa likheter med t.ex. de tyska folkmelodierna *Ein lust'ger Musikante*, *Die Die Binsgauer* m.fl.

Att sjunga: *El desembre congelat*, *El cant dels ocells*, *El noi de la mare*, *El Rei Herodes* och *Sant Josep i la mare de dére* (Bok nr 1).

Sången (Högt på himlen lyste stjärnan) finns med pianokomp i Julens önskesångbok, Fazer Musik.

BALL DE NADAL

A VINT-I-CINC DE DESEMBRE

1. A vint-i-cinc de desembre,
fum, fum, fum,
A vint-i-cinc de desembre,
fum, fum, fum,
ha nascut un minyonet
ros i blanquet, ros i blanquet,
fill de la Verge Maria:
n' és nat en una establia,
fum, fum, fum.

2. Aquí dalt de la muntanya
fum, fum, fum,
Aquí dalt de la muntanya
fum, fum, fum,
si n' hi ha dos pastorets
abrigadets, abrigadets
amb la pell i la samarra,
menjant ous i botifarra.
fum, fum, fum.

3. -Qui en dirà més gran mentida?-
fum, fum, fum,
-Qui en dirà més gran mentida?-
fum, fum, fum,
Ja en respon e majoral
(el gran tabal, el gran tabal)
- Jo en faré deu mil camades
amb un salt totes plegades.
fum, fum, fum.

4. Ja' n va respondre Don Diego:

fum, fum, fum,

Ja' n va respondre Don Diego:

fum, fum, fum,

-Bé t'enganyes per meitat,

tu, escarbat, tu, escarbat;

que tu, sempre per fingir-te,

jo mentida tinc de dir-te.

fum, fum, fum.

5. Les llonganisses d'aquell

fum, fum, fum,

Les llonganisses d'aquell

fum, fum, fum,

bé sé prou qui les ne trau,

i a mi ja em plau;

i el vi dolç de la padrina

jo me'l bec per medicina.-

fum, fum, fum.

6. El vint-i-cinc de desembre

fum, fum, fum,

El vint-i-cinc de desembre

fum, fum, fum,

és el dia de Nadal

molt principal, molt principal.

Quan eixirem de matines

farem bones escaldines.

fum, fum, fum.

7. Déu nos dó unes santes festes
fum, fum, fum,
Déu nos dó unes santes festes
fum, fum, fum,
amb temps de fred i calor,
i molt millor, i molt millor
fent-ne de Jesús memòria
el tindrem sempre a la glòria.
fum, fum, fum.

